

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt mandag den 23. april 2012

Sag 304/2011

M

(advokat Kirsten Reimers-Lund)

mod

H

(advokat Ulla Wulff Hansen)

I tidligere instans er afsagt kendelse af Østre Landsrets 15. afdeling den 27. maj 2011.

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Børge Dahl, Marianne Højgaard Pedersen, Jon Stokholm, Vibeke Rønne og Michael Reklings.

Påstande

M har principalt nedlagt påstand om rådighedsfratagelse af Hs rettigheder over S ApS i likvidation, herunder krav i henhold til ejerandele i selskabet samt krav på udbetaling af eventuelt likvidationsprovenu. Subsidiært har M nedlagt påstand om, at Østre Landsrets kendelse af 27. maj 2011 ophæves, og at sagen hjemvises til landsretten til stillingtagen til begæringen om rådighedsfratagelse.

H har nedlagt påstand om stadfæstelse.

Anbringender

M har navnlig anført, at rådighedsfratagelse er et foreløbigt retsmiddel, der skal sikre, at den ægtefælle, over for hvem rådighedsfratagelsen iværksættes, beholder midler i sin bodel til betaling til den anden ægtefælle, når skiftesagen er afsluttet. Rådighedsfratagelse kan ske, når der er særlig grund til at befrygte, at en ægtefælle vil forrykke sin bodels stilling.

Grundlaget for at foretage rådighedsfratagelse er en øjebliksvurdering af de konkrete omstændigheder, idet de omstændigheder, der giver grund til at befrygte, at en ægtefælle vil forrykke sin bodels stilling, kan opstå undervejs i løbet af skiftesagen, herunder også under appellsinstansens behandling af sagen. Det er derfor forkert, at landsretten afviser begæringen med henvisning til retsplejelovens § 384 og til, at begæringen først er fremsat i forbindelse med landsrettens behandling af skiftesagen.

Novareglerne finder ikke anvendelse for så vidt angår foreløbige retsmidler, allerede fordi man ikke under skifterettens behandling af sagen kan forudse, hvorvidt man under den senere behandling af appelsagen vil komme i en sådan situation, at der er grund til at befrygte, at ægtefællen vil forrykke sin bodels stilling. Det er muligt, at reglerne om arrest kan anvendes under en skiftesags appelbehandling, men ud fra en *lex specialis* betragtning forekommer det overflødigt at anvende de generelle regler om arrest, når der i skiftelovgivningen er særlige regler om rådighedsfratagelse i en skiftesituation.

H har navnlig anført, at det fremgår af retsplejelovens § 660, at behandlingen af tvister, der opstår under skiftebehandlingen, foregår ved skifteretten. Skifteretten har herunder i medfør af fællesboskiftelovens § 66, 2. pkt., kompetence til at træffe afgørelse om rådighedsfratagelse. Dette system er videreført i ægtefælleskiftelovens § 66, 2. pkt., der trådte i kraft den 1. marts 2012, og hvoraf det fremgår, at skifterettens afgørelser om rådighedsfratagelse kan kæres til landsretten.

I juridisk litteratur er det også forudsat, at anmodningen om rådighedsfratagelse skal indgives til skifteretten, og det har også været situationen i retspraksis.

Anmodningen om rådighedsfratagelse, der i øvrigt kunne og burde have været indgivet langt tidligere, skulle derfor være indgivet til skifteretten med kæreadgang til landsretten. Landsretten har derfor med rette nægtet at behandle anmodningen, jf. retsplejelovens § 384.

Højesterets begrundelse og resultat

Under ægtefælleskifte beholder ægtefællerne rådigheden over deres bodele. Efter fællesboskiftelovens § 66, 2. pkt., kan skifteretten helt eller delvist fratage en ægtefælle denne rådighed, hvis der er "særlig grund til at befrygte, at en ægtefælle vil forrykke sin bodels stil-

ling" (og nu efter ægtefælleskiftelovens § 54, stk. 2, hvis der er "nærliggende risiko for, at ægtefællen på utilbørlig måde vil handle til skade for den anden ægtefælle").

Efter ordlyden af bestemmelsen skal en anmodning om rådighedsberøvelse indgives til skifteretten. Efter Højesterets opfattelse omfatter en sag om ægtefælleskifte ikke, om der er grundlag for rådighedsberøvelse. Hertil kommer, at spørgsmål om rådighedsberøvelse uanset appelbehandling af selve skiftesagen mest hensigtsmæssigt træffes af skifteretten i 1. instans. Højesteret finder derfor, at loven skal forstås således, at anmodning om rådighedsberøvelse skal indgives til skifteretten også i en situation som den foreliggende, hvor skiftesagen er under appelbehandling.

Landsretten burde derfor have afvist at behandle Ms anmodning om rådighedsfratagelse. På denne baggrund ophæver Højesteret landsrettens kendelse, og sagen herom afvises fra Østre Landsret.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse ophæves, og Ms begæring af 15. april 2011 om rådighedsfratagelse afvises fra Østre Landsret.